

- a. carotis int i ext → 1-2,5 cm lat. od tonzile palatine;
- Akutni osteomijelitis vilice – Et: dentogene inf. otvoreni prelom; Predispozicije: 1) ↓IS, 2) primena toplote kod akutnog zapaljenja, loša hir. intervencija; češće se razvija u mandibuli! Izoluju se stafilo i strepto; PG: gnojna kolekcija u kosti → nekroza → subperiostni i submukozni apsces → opšta intoksikacija; KS: 1) bolan zub i rasklaćen kao i u okolini, 2) opšte stanje loše, 3) lok. otok, 4) LAD, 5) Vincentov znak → parestezije ili hiperestezije donje usne (ψ n.V3); Thp, kao aps;
- Cheilitis → A) exfoliativa → Et ? → deskvamacija i sušenje, Th: indiferentne masti B) alergica → kontaktna → otok, hiperemija, vezikule, kruste → Th: antihistamin; C) angularis → perniciozna anemija → eritem/ragade, → Th: B2 i B12, folati, DM
- Cheilo – gnato – palato – schisis (1/3° intrautero) 1:1000, ♀ > ♂ (2:1); 1° palatum → usna, premaxilla, prednji septum → 1) cheiloschisis, 2) gnatoschisis; 2° palatum (tvrdo i meko) → 1) palatoschisis, 2) veloschisis (rascep mekog nepca); KS: nema odvajanja mezo i epi-farinxa, tuba auditiva zatvorena (sluha); Najteži su kombinovani rascepi ; Thp: orogastrična sonda; → kašičica i glava napred; 1)elastične trake i opturator ; 2)hirurgija - cheiloschisis u 6 mesecu; ortodonticija; 3)palatorafija/ palatoplastika (2god) – meko nepce; 4) hir. tvrdog nepca (5-7god); 5) logoped/fonijatar;
- Gingivitis → A) catharalis → loša higijena → ↑ papile interdentalno, hiperemija, krvarenje, pečenje...→ thp: higijena, antiseptici; B) hyperplastica → ↑ gingive frontalno, krvarenje; C) ilceronecrotica → Et: bacillus fusiformis, borellia Vicente, loša higijena, pušenje, alkohool, → 1) groznica, 2) kontagiozno, 3)hiperemija, 4) zadah, 5) hipersalivacija, 6) ulceracije...→ thp: penicilin, antiseptik...
- Glossitis → A) plicata → razvojna ψ → 1)duboke brazde na dorzumu jezika ; Asp B) geografica → Et? → kod dece : 1) deskvamacija, 2) hiperemija , 3) apsces ±, 4) otežan govor i gutanje → thp: AB i higijena; C) papilitis → iritacija → čvoriči na bočnom jeziku → bolne ulceracije i otežani pokreti jezika → thp: AB, iritacija!, hig;
- Inervacije: 1) meko nepce → pl. faringeus (IX, X, sym); 2) jezik → moto: IX, sens → n. lingualis (V3), IX, X, gustativni → IX, VII; 3) Tonzila → n. IX, n. VII(i); 4) lice → moto: n.VII, sens: n. V; 5) žlezde → sym (art. plexusi), psy (n. IX);
- Luxacija mandibule → u temporo-mandibularnom zglobovima; Prednja, ostale su retke; Caput m. izlazi iz fossae mandibularis i fixira se ispred tuberculum articulare , pomoću masetera; I) KS (jednostrana) → 1) bol, 2) nemoguće žvakanje, 3) mandibula pomerena ka zdrvoj strani, 4) prazna fossa mandibularis 5) ψ okluzija (otvoreni zagrižaj na strani luxacije); II) KS (obostrana lux) – 1) bolovi, 2) otežano gutanje i govor, 3)ne može da zatvori usta i sastavi zube! 4) cela vilica pomerena unapred i naniže, 5) usta simetrično otvorena + otvoreni zagrižaj; CD: Rx TM zgloba; TH: 1) repozicija stat. 2) imobilizacija zavojem, 3) ako ponavljane luxacije → inermaksimalna fixacija 2 nedelje; 4)analgezija; 5) tečno i kašasto;
- Maxilofacijalne povrede → do 30% ukupnih trauma (50% su povrede glave); Udružene → sa komocijom; Et: saobraćaj (auto) – srednja 3/3 lica; nasilje (mandibula, zigo), rad, sport; ♂, 20-30god; (najčešće nos, mandibula, II 3/3 lica – lat. češće, orbita); Pg: trajektorije – ojačani delovi gornje i donje vilice; A) Slabe tačke mandibule → ramus i angulus; canini e premolares; B) slabe tačke maxillae → pripoji s drugim kostima; C) prelomi u predelu zuba → smatrati otvorenim; KS → A) Bol, B) sigurni znaci: 1) krepitacije, 2) patološka pokretljivost; C) nesigurni znaci: 1) otok i hematoma, 2) functio lesa, 3) trismus, 4) hipersalivacija, 5)fetor ex ore, 6)deformacija, 7) ψ okluzije; D) oko → 1) epifora, 2) conj. sufuzije, 3)hematom kapaka; 4) duple slike; E) nos → 1) epistaxa, 2) liquorrhoea, 3) impresija kostiju, 4) telecantus; F) uho → krvarenje, G) ψ senzibiliteta (ψ V), H) ψ (VII); PRVA POMOC: 1) disanje, 2) hemostaza, 3) anti-šok, 4) AB i AT, 5) imobilizacija, 6) položaj pri transportu;
- Meka tkiva (trauma) → 1) kontuzija, 2) laceracija, 3) lacerokontuzija, 4) abrazija, 5) avulzija (neravna površina); ORUŽJE: 1) scizum (sekotina), 2) punctum (ubodina), 3) sclopetarium (prostrelna); // 1) intraoralne, 2) extraoralne, 3) perforantne; KS: 1) strah, bol 2) ± krvarenje, 3) otok, 4) hematoma, 5)rana 6) ± gubitak tkiva, TH: I) primarna sutura (i posle 24h) → 1) oko, 2) nos, 3) usna, 4) uho; II) nagnječenja → konzervativni debridman, exploracija , odstranjivanje stranih tela, hemostaza, rekonstrukcija; PROVIZORNO: hemostaza → zavoj i sutura (situaciona) → AT i AB ± anti-šok; DEFINITIVNO → rekonstrukcija (1° , od lok. reznjeva ili transplantat) → toaleta, obnova facijalnih struktura → izgled i funkcije (n. facialis - 1° neurosutura ili transplantacija nerva); Princip od unutra prema spolja a 1° obrada je i definitivna!
- Mikorgnatia mandibule – kong. hipoplazija (ψ razvoja I i II bronh. luka) → ptičji facijes; ± hipoglosija, Ao. stenoza; Th: Sg: osteoplastika i rekonstrukcija; ±ortodonticija;
- Prelom arcusa zigomaticusa → zbog dir. dejstva F! KS: 1) bol, 2) hematoma, 3) koštani stepenik , 4) otežano otvaranje usta (fr. segment utisnut u m. temporalis) ; Cd – Rx – submento-vertikalna projekcija; Th: instrumentalna repozicija;
- Prelom mandibule → Et: tuče / saobraćajke; Najslabija na ramusu i angulusu; U 50%> multipli prelomi; Narušena okluzija zuba (stepen dislokacije i fracture); Prelom u predelu processus condylaris → najčešća lokalizacija; KS: 1) bol, 2) otežano žvakanje, 3) ψ okluzija, 4) utrnutost zuba i brade (ψ n. alveolaris

- inf.), 5) otok, 6) hematoma, 7) osetljivost, 8) ograničena i ψ pokretljivost, 9) pucketanje, 10) laceracije... Cd: 1) Rx- PA/ LL obostrano, 2) ortopan, 3) Rx lobanje po Town-u, TH: A) konzervativno: ako nema dislokacije → 1) repozicija: manuelna ili el. trakcijom, + 2) fixacija → intermaksilarna (u početku elastična a po postizanju okluzije čvrsta 4-6ned); B) SG → 1) repozicija – krvava, +2) fixacija → osteosinteza žicom ili titanijumskim udlagama;
- Prelom maxillae → u sklopu preloma srednje 3/3 lica (maxillae ili zigomatici); Et: saobraćajke! Tipična mesta preloma (slabe tačke) → suture sa susednim kostima! Pružanje frakturnih linija prema LeFortu → I) fr. processus alveolaris maxillae, II) LeFort I → pod sin. maxilarisa (hematom u vetibulumu oris) , 3° Le Fort II → infrazigomatična fraktura/ piramidalna (hematom infraorbitalno), 4° Le Fort III → suprazigomatična fr (orbitalna) – hematoma u vidu naočara; Zigomatiko-maxilarni kompleks → tripod fraktura; KS: 1) bol, 2) trnjenje, 3) ψ zagrižaj, 4) epistaxa, 5) diplopije; SP: 1) hematoma ispod preloma, 2) tanjirast izgled lica (spljoštena maxilla, sedlast nos → LeFort II i III!)3) ψ okluzije, 4) patološka pokretljivost, 5) kod L-II i III → ψ senzibiliteta, epistaxa, rinolikvoreja (L-III); Cd: Rx-OM + CTspiralni (fronto-bazalni ψ) + Rx vrata; Th: 1) zbrinjavanje kranio-cerebralnog ψ , 2) repozicija (da se postigne okluzija), fixacija → intermaksilarna / zigomatico-maxilarna suspenzija; 3) hirurška repozicija i osteosinteza (krezubi);
 - Prelom poda orbite → Blow-out fractura; Koštani rub je intaktan a sadržaj prolabira u maxilarni sinus. Uglavnom su udružene, masovne povrede...Dir. F na bulbus! (šaka, lakat, optica); → ↑ IOP → probijanje najslabijeg zida – poda orbite i prolaps masnog tkiva i mišića u maxilarni sinus; → KS: 1) enoftalmus i 2) diplopije; 3) hematoma kapaka- periorbitalno, konjunktiva, 4) laceracije; 5) krvarenje intrabulbarno i retinalno; 6) ptosis, Cd: Rx – sinusa i orbita ± CT/MRI; Th: 1) repozicija fragmenata (kroz donji kapak), → 2) rekonstrukcija → aloplastični materijal ili transplantat rskavice/kosti;
 - Prelom tela zigomatika → spaja se sa temporalkom, frontalnom i maxilarnom kosti; Dejstvo direktne sile → puca na svim sustrama; KS: 1) bol, 2) ψ senzibiliteta (n. infraorbitalis) → 3) sufuzije kapka, konjunktiva, 4) diplopije, ψ vida (hematom), 5) facijalna asimetrija, 6) pao kapak; 7) koštani stepenik pri palaciji suture, Cd: Rx- facijalnog masiva po Watersu; Th: 1) ako nema dislokacija → instrumentalna repozicija extraoralno; 2) ako ima dislokacija, kost nestabilna → SG repozicija i osteosinteza + exploracija poda orbite; 3) ako kominucija → preko maxilarnog sinusa;
 - Premaxilla → tvrdo nepce + 4 inciziva (1° nepce);
 - Progenia → donja vilica hipertrofična → vrh brade ispod linije glabele i spine nazalis; ψ govora, okluzije, estetike lica, mastikacije; Thp: sg. po završetku rasta;
 - Sialoadenitis – najčešće parotida; I) ak. gnojni sialoadenitis → Et: ascendentno kroz Stenonov kanal (e.coli); Predispozicija → febrilna stanja, DM, hirurgija, medikamenti... ; KS: 1) opšte stanje (ψ (↑t, ↑Leu.), 2) lok. otok i bol, 3) otok i hiperemija stenonovog kanala → cedi se gnoj!) Kod 20% obe žlezde! Diff: epidemijksi parotitis, zapaljenje vilice, Tu; Th: AB, rehidracija, nega, oblozi...
 - Sialoadenitis chronica recidivans → Et: od akutnog, u sklopu Sjoegrenovog sy, juvenilnog parotita, Najčešće se javlja kod ♀ srednjeg doba! ali i kod dece i remisija u pubertetu; PG: ↓ sekrecija, staza a zbog destrukcije izvodnih kanala , metaplazije duktusa, destrukcije acinusa, zapaljenskog Ly infiltrata, prol. veziva... KS: 1) umeren otok i bol, pri jelu; 2) gusta i mutna pljuvačka pri pritisku na gl; 3) smena akutizacije i remisija; Cd: sialografija, Thp: 1) ↑ higijena, 2) sialogogi (žvake, mentol-bombone..) 3) AB, 4) dilatacije, 5) AB intraduktalno, 6) podvezivanje, 7) Rthp 2-5gy, 8) parotidektomija;
 - Sialoadenitis submandibularne gl → Et: kalkulus; KS: bol submand. oteklina, čvrsta, cedi se gnoj u carunculi sublingualis (lat. od frenuluma); Thp. po prestanku ak. faze → hirurško uklanjanje;
 - Sialoadenitis virosa → mumps i CMV; mumps (epidemijski) → inkubira se 2-3ned; KS: >70% obe parotide → otok žlezda perzistira 2 ned; trajan imunitet; Dif: akutni sialoadenitisi i sialolithiasis; Thp: higijena, mirovanje, analgezija...
 - Sialolithijaza → 85% u submandibularni; PG: Ca-PO₄ (radio apsorber) → Rx u 90%! nastaje taloženjem oko mukusnog jezgra (mukopolisahaidi i glikoproteini); KS: bol pre ili za vreme jela: → ascendentna infekcija; Cd: Rx i US; Th; intraoralno vađenje kalkulusa iz Whartonovog kanala (lok. anestezija); Ako kalkulus u žlezdi → odstranjenje cele žlezde;
 - Stomatitis → A) catharalis → streptokok, neisseria → 1) deskvamacija i hiperemija sluzokože i gingiva, 2) hipersalivacija, 3) zadah, 4) krvarenje desni; rLAP; Th: AB B) aphtosa → Et? → ulkusi, bolni s fibrinom, hiperemični prsten; hipersalivacija, recidivantnost; → thp: antiseptici, lok. anestetici, Cst; C) herpetica → HSV → 1) deca. 2) malaxalost, glavobolja, 3) otok i hiperemija gingiva, 4) vezikule → erozije → ulceri → 5) dehidracija i 2° infekcija; → thp: AB, Sol Gentiana, Vit. B i C;
 - Tonzila palatina → vaskularizacija : I) gornji pol: a. pharyngea asc, i aa. palatine minores; II) donji pol: a. dorsalis linguae, a. facialis, a. palatina asc; // v. lingualis;
 - Zapaljenja mekih tkiva lica i vilice → Et: 1) odontogeno – inf. pulpa, 2) hematogeno, 3) otvorene povrede – per cont. PG: (lok. infekcije) - 1) periapex ili potporni aparat zuba; 2) ako prodre u MT → apsces (subperiostni, submukozni) – ograničeni membranom, felgmona (← pogoduje ↓ IS (DM, ciroza..) - difuzna, mnogo sitnih

apscesa, vezivo zahvata) v. facialis i angularis i plexus pterygoideus → vv ophtalmice sup/inf → sy. cavernosus! ;
→ 3) osteomijelitis (spongioza kosti); Infekcije iz gornje vilice su lakšeg toka; I) KS (dentogeni apsces) → 1) bol, 2) otok, 3) fluktuacija, 4) zub klimav, osetljiv, 5) trizmus – ako donji molari (kutnjaci); II)KS (duboke infekcije lica) → zahvataju više regija , znaci infekcije + LAD, trizmus, otežano gutanje, govor, ↑t...; III) flegmona poda usne dulje (Angina Ludovici) → 1) jak i iznenadan bol, 2) otok, 3) ↑↑t i jeza, 4) infekcija → submentalno, sublingvalno, submandibularno → plicae sublinguales otečene, crvene sa fibrinom; Širenje u regio pterigomandibularis i parafaringealis → glotitis, medijastinitis i sepsa; ± flegmona obraza i orbite; Th: 1) AB i.m./inf (flegmona); 2) analgezija, 3) hladni oblozi, 4) trepanacija, 5) vađenje zuba sa incizijom apscesa i drenažom; Komplikacije dentogenih infekcija: 1) apscesi, 2) flegmone, 3) tromboza sinusa kavernoza, 4) meningitis, 5) apsces mozga, 6) medijastinitis, 7) sepsa;